

Bréfa og málasafn 1953.

Bjarni Benediktsson – Stjórnmal – Dómsmála- og Utanríkisráðherra – Bréf - Agnar Klemens Jónsson -
Matthíasi Bjarnason - Kjartan Jóhannsson - Ásberg Sigurðson - Hannes Halldórsson - Bodil Begtrup -
Hannes Kjartansson - Haukur Pétursson - Helgi Gíslason - Helgi Hjörvar - Kristján Einarsson - Lárus
Jóhannesson - Magni Guðmundsson - Ólafur Thors - Óttar Möller - Páll Zóphaníasson - Pétur
Sigurðsson - Ragnhildur J. Björnsson - Samuel LaRosa - Monroe Y. Mann - Sigríður Sigurðardóttir -
Stefán Guðmundsson - Stefán Jóhann Stefánsson - Sveinn Bjarnason - 1953

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Stjórnmalamaðurinn
Askja 2-11, Örk 5

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Heiðraði flokksbróðir!

Enda þótt vel megi skilja svo síðustu frjettir frá ykkur barna í höfuðborginni, og enda einnig ur höfuð stöðvum Sjálfstæðisflokksins, að þegar sjeu, í öllum aðalatriðum fullmótaðar og ráðnar stjórnarskráartillögur flokksstjórnarinnar, m. a. um framtíðarskipan kjördæma landsins og alþingiskosninga, þá sendi jeg yður nú samt nokkur hugarafkvæmi mín hjer að lúðandi, er jeg byst við að sjeu all frábrugðin þeim tillögum öðrum, um sama efni, sem stjórnarskrárnefndinni hafa borist. Annars bykir mjer það mjög á vanta hjá þeirri góðu nefnd, að kjósendur alm. fái að kynnst þeim tillögum, því hvernig sem smíðin verður, eru kjósendurnir altaf ábyrgðarmenn hennar og þolendur. Jeg trui því ekki, að enn sje þetta svo ráðið og bundið sem frjettir og blaðaskrif benda til. Og januargrein yðar í Morgunblaðinu skildi jeg ekki þannig, heldur sem lausar uppástungur. Enn síður trui jeg því, að forusta Sjálfstæðisflokksins geri nokkrar opinberar fullnaðarályktanir í stjórnarskrármálinu, og þó allra síst kjördæmamálinu, á meðan málið í heild er svo skammt komið, að 3 af 4 þingflokkum landsins, með mikinn meiri hluta kjósenda að baki sjer, hafa enn engar opinberar tillögur gert í því, nje heldur vitað hvaða tillögur þeir muni gera, auk heldur þeir flokkar, sem nú eru að skapast og sjálfsagt verða framboðsflokkar á næsta sumri, hyggjandi m. a. á sigurvænlega sjerstöðu í stjórnarskrármálinu. Stjórnarskráartillögur Sjálfstæðisflokksins mega ekki, hvað sem öðru líður, vera orðnar svo opinberar, að þær geti orðið andstæðingunum kosningamatúr, áður en tillögur þeirra liggja fyrir og kjósendum hefir gefist kostur á að bera allar aðaltillögur saman og meta þær. Hjer liggur heldur ekkert svo á, því engar líkur eru til að málið fái afgreiðslu á næsta eða næstu þingum.

Tillögur mínar í ofangreindu máli (kjördæmamálinu) eru:

1. Landið sje allt eitt yfirkjördæmi, er skiftipst í 24 undirkjördæmi, þannig að öll núverandi kjördæmi þess verði hin sömu, aðeins að því breyttu, að Seyðisfjörður sameinist N-Múlasýslu, Skaftafellssýslurnar verði eitt kjördæmi, Hunavatnssýslurnar eitt og Dalasýsla sameinist Snæfellsnessýslu. Yrði þá ekkert undirkjördæmanna með færri en þúsund kjósendum, enda fá-mennara kjördæmi og vel samliggjandi við önnur sömu gerðar hvorki æskilegt nje eðlilegt.
2. Tala þingmanna sje 52, eins og nú. Þar af 8 fyrir Reykjavíkarkjördæmi. Finnig óbreytt. Hinir 44 skiftist milli kjördæmanna utan Reykjavíkur, þannig að hvert þeirra fái, eins og nú, minst einn framboðenda sinna kosinn sem aðalþingmann sinn og auk þess einn til vara.
3. Við alm. alþingiskosningar sjeu öll framboð í formi lista- eða fleirmenningsframboða. Sjeu tveir framboðendur á hverjum lista í kjördæmi utan Reykjavíkur, og í minsta lagi annar þeirra búsettur í kjördæminu, en mest 16 í Reykjavík, 8 aðalmenn og 8 til vara. Fjórir varamenn veru þó yfrið nóg. Fari í flestu um framboðin sem farið hefir í fleirmenningskjördæmum. Þó fylgi hverju framboði yfirlýsing hlutaðeigandi flokksstjórnar um að rjett sje hermt um flokksafstöðu þess, til þess að byggja fyrir að fleiri en eitt framboð, í sama kjördæmi, geti komið fram undir nafni sama flokks. Þegar liðinn er frestur til að skila framboðum til kjörstjórnanna í kjördæmunum, afgreiða þær þau frá sjer til landskjörstjórnar, sem úrskurðar lögmæti þeirra og auglysir þau.
4. Nyr framboðsflokkur eða stjórnámalasamtök, sem eigi hafa áður haft mann í kjöri til Alþingis, leggi fram, auk hinna lögskyldu meðmæla með hverju framboði, yfirlýsingu frá eigi færri kjósendum en sem svarar meðaltölu allra kjósenda á hvern þingmann, um að þeir styðji samtökin eða flokkinn, enda sje um yfirlýst og nafngreind samtök að ræða, ella tilsvarendi háa tryggingu. Sama gildi þó framboðsflokkurinn sje ekki nyr, hafi hann ekki boðið fram við síðustu alþingiskosningar, eða þá ekki náð þingsæti.
5. Kjörstjórnir í kjördæmunum annast alla framkvæmd kosninganna, eins og áður. Landskjörstjórn annast gerð kjörgagna og afgreiðslu þeirra ut í kjördæmin. Kjörseðillinn sje þannig gerður: Yst til vinstri sjeu nöfn allra undirkjördæmanna (24) hvert niður af öðru í ákveðinni röð (Reykjav. neðst) og aðgreind með strikum þvert yfir seðilinn. Þar næst komi, einnig

hvert niður af öðru, öll þau framboð í undirkjördæmunum, er tilheyra þeim flokki, sem fær listabókstafinn A og verður sú framboða röð A-listi á kjörseðlinum. Þar út frá til hægri raðast svo með sama hætti framboð annara flokka undir listabókstaf hvers þeirra og með lörjettu striki milli listanna. Sje framboðunum þannig raðað, að hvert þeirra komi út frá nafni þess kjördæmis, sem það er ur.

6. Á kjördegi greiði kjóсандinn atkvæði sitt með sama hætti og áður við listakosningar. Hver kjósaandi, utan Reykjavíkur, á um tvo frambjóðendur að velja til aðalþingmensku fyrir sitt kjördæmi á þeim lista, sem hann kys, þ. e. þá tvo á listanum, sem standa beint út frá nafni kjördæmis hans til hægri handar. Þessa tvo frambjóðendur getur hann valið um með venjulegum hætti, ef hann vill fá þá kosna í annari röð en þeir standa í á listanum. Tölufærsla reikist út eftir atkvæðum listans í kjördæminu.
7. Að afstöðnum kosningum í kjördæmunum fer fram talning atkvæða í hverju þeirra, eins og áður. Þó verður ekki, nema í Reykjavík, þegar sjeð af henni hverjir hlötið hafi kosningu, því að lokinni talningu gera kjörstjórnir undirkjördæmanna kosningaskil sín til landskjörstjórnar, sem yfirúrskurðar öll vafaetogsgreiningisatriði og reiknar síðan út hverjir hafi náð kosningu og hvar.
8. Þegar komið er að þessu, byrji landskjörstjórn á því að finna heildartölu allra gildra atkvæða og af henni meðaltölu þeirra á hvern þingmann. Þá heildaratkvæðatölu hvers framboðsflokks eða lista. Því næst finnur landskjörstjórn, með venulegum hætti, hverjir hlötið hafi kosningu í Reykjavík og hve mörg atkvæði þeir hafi tekið með sjer, miðað við meðaltölu þeirra á hvern þingmann. Það atkvæðamagn, sem hver flokkur á þá eftir kemur til skifta milli frambjóðenda hans utan Reykjavíkur. Þannig nýtur alltaf hver flokkur atkvæðamagns síns að fullu, hversu miklu lægri sem þingmannatala Reykjavíkur er en henni ber eftir atkvæðamagni, og hver, sem heildartala þingmanna er.
9. Að því fundnu, með venjulegum útreikningi hlutfallskosninga, hvað hver listi á kjörseðlinum, eða framboðsflokkur, getur fengið marga þingmenn á það atkvæðamagn, sem hann á eftir til skifta utan Reykjavíkur, er næst að finna hvaða frambjóðendur í hverju undirkjördæmi eru kosnir, en það hugsa jeg mér að sje gert þannig: Sá listi (flokkur), sem að fráreiknaðri kosningunni í Reykjavík, á eftir hesta atkvæðatölu og fær því 1. útreiknaða þingsætið byrjar og fær jafnframt 1. kosna þingmanninn utan Reykjavíkur. Dæmi: Sjálfstæðisflokkurinn á mest atkvæðamagn eftir og byrjar því úthlutun þingsætanna á honum. Hesta atkvæðatala hans, utan Reykjavíkur, er í Gullbr.&Kjórsarsýslu. Fyrsta úthlutaða þingsætið tekur því aðalframbjóðandi flokksins í því kjördæmi, að úbreittri röð þeirra. Næsta útreiknað þingsæti tekur frambjóðandi þess flokks, sem næstur er Sjálfstæðisflokknum að atkvæðamagni, sje það ekki meira en helmingi lægra, og alveg með sama hætti, þ. e. í því kjördæmi, sem flokkurinn á hesta atkvæðatölu, þó ekki í Gullbr.&Kjórsarsýslu þó hesta atkvæðatala þess flokks sje einnig þar, af því að það kjördæmi hefir þegar fengið þingmann en önnur engan. Sama væri þó Sjálfstæðisflokkurinn hefði svo mikla atkvæða yfirburði að hann fengi tvö fyrstu útreiknaðu þingsætin, þá gæfu þau honum ekki tvo þingmenn í Gullbr.&Kjórsarsýslu, heldur sinn í hvoru kjördæmi, sem hann ætti hestu atkvæðatölur í. Með sama hætti sje haldið áfram að finna, með hestu atkvæðatölum hvers hlutaðeigandi flokks í kjördæmunum, hverjir sjeu hinir nýju þingmenn og fyrir hvaða kjördæmi hver þeirra, þannig, að ekkert kjördæmi fái fleiri en 1 þingmann á meðan annað hefir engan fengið. Eigi flokkur sömu tölu sem hestu atkvæðatölu sína í tveimur eða fleiri kjördæmum, gengur það kjördæmi fyrir um næsta útreiknaða þingsæti eða þingmann, sem flokkurinn á hærri eða hestu atkvæða prósentu í, miðað við heildaratkvæðamagn kjördæmisins. Nú hafa öll undirkjördæmin hlötið sinn þingmanninn hvert úr hópi sína frambjóðenda, og sjeu þau 23 (utan Rv.) en þingmenn þar 44, eiga 21 af frambjóðendum þeirra eftir að hljóta þingsæti. Landskjörstjórn byrjar því nýja umferð, með alveg sama hætti og þá fyrri. Hestu atkvæðatölur flokkanna staðráða þingsætunum, þannig þó, eins og í fyrri umferðinni, að enginn flokkur fái fleiri en einn þingmann í sama kjördæmi á meðan hann hefir engan fengið í einhverju öðru, sem hann hefir átt framboð í og fengið atkvæði fram yfir tölu frambjóðenda og lögskyldra meðmélenda. Þó því flokkur hafi meira atkvæðamagn en hann þarf til að ná þingmanni í hverju kjördæmi utan Reykjavíkur, þá er honum afgangur þess ónýtur

nafi hann ekki boðið fram í einhverju þeirra eða ekki náð þar tjeðu fylgi.

10. Nái flokkur, gegn öllum líkum, með þeirri skipan, sem hjer um ræðir, atkvæðamagni til þess að hljóta tvo aðalþingmenn í einu eða fleiri kjördæmum utan Reykjavíkur, tekur vrammaður flokksins í kjördæminu síðara þingsætið.
11. Hljóti flokkur á milli 50 og 55% gildra atkvæða í alm. þingkosningum, þá skuli honum bera 55% af heildartölu þingmanna. Brot hækkað í heilan.
12. Nái framboðsflokkur ekki 15% gildra atkvæða í alm. þingkosningum, þá má hann heldur ekki þingsæti og gjaldi tryggingu sína, hafi hun verið sett.

Spurningu svarað.

Nú kann margur að spyrja, eftir lestur framangreindra 12 liða, hvað þessi skipan hafi sjer til ágætis. Svar mitt er, í stystu máli, þetta:

1. Brugðið er saman kjördæmakjör og landskjör, þannig að kjósendur alm. verði sem næst engra nýunga eða breytinga varir, nema á kjörseðlinum. Aðalkostir hvors um sig nytast til fulls.
2. Fálmuðræðið með uppþótarþingmennina og hringlið með þingmannatöluna hverfa úr sögunni, þó fer hver framboðsflokkur þingmenn til fulls eftir atkvæðamagni.
3. Hið allra fyllsta tillit er tekið til þeirrar almennu kröfu kjósenda utan Reykjavíkur, að hun og fjölmennustu þajakjördæmin hafi ekki þingmannatölu til jafns við dreifbýliskjördæmin. Eru Reykjavík hjer sætlaðir 8 þingmenn, en hin fjölmennustu þajakjördæmin gætu aldrei, hvert þeirra, að óbreyttri skipan og hversu fjölmenn, sem þau yrðu, fengið fleiri en 5 þingmenn, og að öllum líkum ekki nema 4.
4. Hvert kjördæmi fengi sem áður einn eða fleiri frambjóðendur sína kosna.
5. Atkvæðamagn kjördæmis og þingmannatala þess færi saman, þó heildartala þingmanna væri óbreytt.
6. Hver þingmaður hefði sinn varamann, og fjellu ^{því} aukakosningar að mestu eða öllu nóður, en þær geta borið að á versta tíma, eru dýrar og oft hættulegar veikum þingmeirihluta og þingstjórn og skapa því óryggisleysi.
7. Minst annarhvor frambjóðandi í hverju undirkjördæmanna utan Reykjavíkur yrði búsettur í kjördæminu. Sýnist það ekki minna mega vera, þegar allir frambjóðendur Reykjavíkurkjördæmis eru þar búsettir. Heð þessu hefðu kjósendur hvers kjördæmis, utan Reykjavíkur, það alveg á sínu valdi, við kjörborðið, hvert þingmaður þeirra væri búsettur í kjördæminu eða utan þess, nema báðir frambjóðendurnir, sem kjóсандinn hefir um að velja á þeim lista, sem hann kýs, sjeu búsettir í kjördæminu.
8. Hver þingmaður yrði raunverulega bæði kjördæmiskjörinn og landskjörinn og því enn bundnari beggja þörfum.
9. Girt er með öllu fyrir að tvö framboð komi fram í sama kjördæmi og tali til sama flokks, en það geta nú leikið þeir, sem vilja, með algerðu ábyrgðarleysi og án nokkurs fylgis.
10. Flokkur, með sömu eða svipuð fylgishlutföll í og utan Reykjavíkur, og t. d. Sjálfstæðisflokkurinn nú, sem hlyti rúman helming (55%) gildra atkvæða, fengi kosna aðalframbjóðendur sína í öllum kjördæmunum utan Reykjavíkur og þó 5 í Reykjavík af 8.
11. Hindruð væri óæskileg fjölgun stjórn mála flokka, eða í það minsta þingframboð nýrra flokka, sem nú eru allt of auðveld og ábyrgðarlaus. Sýnir reynslan annarstaðar og einnig nú hjer, að hvorttrvaggja er meira en tímabært. Auk þess eru sett föst takmörk fyrir því hvað þingflokkarnir geti orðið margir samtímis, án þess þó að ganga svo nærri lýðræðinu að ekki geti talist við hlítandi.
12. Meirihluta flokki er tryggt að geta varist vantrausti afbrýðissamrar og ósvífinnar andstöðu, og neytt sín sem slíkur, enda þótt meiri hluti hans kunni að vera all veikur. Án slíkrar tryggingar gæti það verið síður ^{svö} en eftirsóknarvert að komast í veikan meiri hluta.

Til viðbótar framanrituðu vil jeg aðeins segja þetta.

Að Reykjavík eru ekki átlaðir nema 8 þingmenn býst jeg ekki við að mætti alm. andstöðu Reykvíminga, Hitt gæti frekar orðið, það foringjar pólitísku góugróðurs, og jafnvel einnig hinna eldri minni flokka, sem jafnan eiga meginfylgi sitt í Reykjavík og þá einnig aðal-þingsætavon, þætti þessi þingmannatala ekki hagkvæm fyrir sig. Hinsvegar tel jeg það einmitt eina aðal rjettlætingu þess, að Reykjavík hafi tiltölulega færri þingmenn en önnur kjördæmi. Jeg hygg að forusta aðalflokkanna, sem einkum eigast við um kjörfylgið utan Reykjavíkur, leggi enga áherslu á þingmannatölu Reykjavíkur, ef þeim væri lögtryggt að heildaratkvæðamagn flokkanna, hvors eða hvers um sig, gæfi þeim eigi að síður fulla fulltruatölu á Alþingi, og að auk þess gæti nokkur hluti atkvæða þeirra í Reykjavík orðið þjóðinni til betri nota en þó þau fengju fleiri þingmenn þar. Þá myndu kjósendur dreifbýlisins telja vel hafa skipast með þessari þingmannatölu Reykjavíkur. Annars bæði getur og þarf þingmannatala Reykjavíkur að vera laus til samkomulags, ef þess væri kostur, áður en hún er bundin með lögum til frambúðar, sjeu lögin annars ekki látin tryggja Reykjavík fulla hlutfallslega tölu þingmannanna.

Með 4. og 12. lið er stefnt að því sama, að hindra óæskilega fjölgun þingflokka, svo og undirstöðulaus þingframboð nýrra flokka, jafnvel aðeins dægurflokka, eða hrein sprengiframboð. Samkvæmt 12. lið myndu þingflokkanir aldrei verða fleiri en 5, enda hvorki þjóðarbörf nje þjóðarheill af fleiri. Að vísu er reiknanlegur möguleiki þess að þeir yrðu 6.

Vel má átla að þessi takmörk byki nokkuð þröng, en jeg tel þess fulla þjóðarnauðsýn að þau sjeu frekar í þrengra lagi en svo rúm að enginn vildi meira. Hinsvegar tel jeg hvorki æskilegt nje stótt á því, að loka Alþingi, með lögum, beinlínis eða óbeinlínis, fyrir stjórnmálasamtökum eða flokkum, allrafsíst þó gömlum og föstum í þjóðlífinu, með yfir 15% gildra atkvæða í alm. þingkosningum, eða að lögfesta þá skipan, sem hlyti að verka sem lokun. Löggjöf, sem átla mætti að leiðdi, eða jafnvel hlyti að leiða, af sjer tvíflokkaskipan, tel jeg síður en svo æskilega og enda hina varhuga-verðustu. Slíkur stjórnvalda-grundvöllur er hvorki eðlilegur, og því ekki heldur sterkur af sjálfum sjer, nje í anda rísandi lýðræðis framtíðarinnar þ. á. m. vaknandi viðþekkingar á íhlutunarrjetti minni hlutans. Að 100 skuli ráða öllu en 99 þingmönnum, en þó þess að jöfnu allar afleiðingar, er deyjandi form.

Ef lögvernduð tvíflokkaskipan, t. d. með einmenningskjördæmum einum, leiðdi hjer ekki til varanlegs flokkseinræðis, myndi hún leiða til þess að þingflokkanir, annar sósíaliskur og stjórnað lengst frá vinstri, en hinn sjereignar og stjórnað lengst frá hægri, rifu niður hvors annars verk, hvað sem það kostaði, með hinni skiftilegu valdaástöðu, til þess að framkvæma hin andstaðu stefnumál sín og halda trausti kjósendanna. Slík einvígisátök um sjálft stjórnskipulagið, margvíslega og góða löggjöf og jafnframt landsstjórn, þar, sem oltið getur, svo að segja á dægurvindum hvor einvígisaðilinn er ofan á hinum þar vissulega að forðast. Til slíkrar þendaglímu um fjöregg þjóðarinnar má aldrei stofna flokkar, þingræðið verður að vera svo rúmt, að þar komist vel fyrir fleiri en tveir, þó hinsvegar beri að gjalda varhuga við að þeir verði svo margir að þingræðinu stafi hætta af þeim.

Með virðingu og kveðju flokksfjelað

Bjarni Benediktsson

25. marz 1953.

Ágatu flokksmenn:

Vegna bréfs ykkar dags. 7. marz s.l. vil ég taka þetta fram:

Á sínum tíma fór Finnur heitinn Jónsson þess á leit við mig, að ég veitti Jóni Guðjónssyni frí um nokkurra mánaða bíl frá störfum við bæjarfógetaembættið á Isafirði, eða réttara sagt, samþykkti, að hann fengi þar frí til þess að geta tekið við störfum bæjarstjóra. Síðar er ég fór að rekast í því, að frí þetta væri orðið fulllangt, átti Stefán Jóhann Stefánsson samtál við mig og óskaði þess mjög, að ég fram- lengdi það.

Mér er það að vísu ljóst, að sumir ykkar hafa talið, að við sunnamenn verum stundum helst til undanlátssamir við andstaðinga okkar, svo sem þessa tvo menn, er ég áður nefndi. Eftir klofninginn, sem upp hefur komið innan Alþýðuflokksins nú síðustu mánuðina átti að vera óþarft, að deila um að það hefir verið rétt stefna af okkur, að hafa gott samstarf við þá/Alþýðuflokksmönnum, sem með okkur hafa viljað vinna. Þessi málaleitun er ein af örðum, ef ekki sú eina, sem þessir menn hafa til mín beint, og taldi ég mér ekki fært að hafna henni, einkanlega þar sem forsaga mín í slíkum málum er sú, sem ég mun víkja að síðar.

Þó að ég teldi rétt að veita Jóni Guðjónssyni þetta frí, var aldrei fastmælum bundið hversu lengi það skyldi standa. Þar sem ég varð var nokkurrar óánægju fyrir vestan út af þessu lét ég hvað eftir annað hreyfa því við bæjarfógetann, hvort ekki væri tímabært að kalla Jón aftur til starfa á bæjarfógeta- skrifstofunni. Þetta varð til þess að Jón Guðjónsson kom sjálfur til viðtals við mig, að því er mig minnir á s.l. hausti, og sagði mér þá meðal annars, að það væri mesti misskilningur, ef ég héldi, að Sjálfstaðismenn á Isafirði varu almennt óánægdir yfir þeirri skipan mála, sem nú hefði staðið um hríð um frí sitt. Hann fullyrti þvert á móti, að hann gæti fengið meðmæli allra eða flestra bæjarfulltrúanna, einnig úr hópi Sjálfstaðis- manna, með því að frí sitt yrði framlengt. Ég svaraði honum með því, að það væri þá næst hendi fyrir hann að leggja slíka yfirlýsingu fram.

Þegar alllangur tími leið án þess að ég fengi nokkra yfirlýsingu að vestan, þá sagði ég skrifstofustjóra dómsmála-

ráðuneytisins, að nú vildi ég fá þetta mál á hreint. Eg teldi ekki fært að láta þetta lengur óráðið og ef Jón Guðjónsson hefði þann stuðning, sem hann léti, við málaleitan sína, yrði það að koma fram strax. Skömmu síðar barst mér yfirlýsing frá allmörgum bæjarfulltrúum Ísafjarðar, þ.á m. tveggja Sjálfstæðismanna. Að mínu viti skiptir það út í frá litlu, hverjar ástæður eru fyrir því, að Sjálfstæðismennirnir tveir gáfu þessa yfirlýsingu. Meðan þeir falla ekki frá henni stendur hún óhögguð.

Það gerir mér heldur ekki hægara um vik, þó að talið verði, að ég hafi gert mig sekan um vanrækslu með því að aðvara ykkur ekki fyrirfram um það, að Jón Guðjónsson mundi hyggja á slíka vottorðasöfnun. Ég atlaði mér að segja ykkur frá því, en véfengi ekki, að það hafi farist fyrir í öllu því umróti, sem ég stend í, og láti mér það hver sem vill. En það er þá yfirsjón, sem ég er búinn að fremja og verð að taka afleiðingunum af. Mér til afsökunar get ég raunar sagt, að ekki hafi verið óeðlilegt, að ég gerði ráð fyrir, að einstakir flokksmenn gáfu ekki slíka yfirlýsingu, nema með því að hafa um það samráð sín á milli og við sambæjarfulltrúa sína. Og ef ráðamenn okkar fyrir vestan greinir á um slíkt mál, finnst mér ekki full sanngirni á að velta vandanum yfir á mig.

En hér kemur fleira til greina. Fyrst þegar ég var kosinn borgarstjóri í Reykjavík fékk ég frí frá störfum í Háskólanum og hafði loforð fyrir því, að það skyldi standa fram yfir næstu bæjarstjórnarkosningar. Mig minnir að ég hafi sagt af mér háskólastörfunum eitthvað fyrr, en það var ekki fyrir þvingun frá yfirboðurum mínum heldur af öðrum ástæðum. Gunnar Thoroddsen tók við háskólastarfi mínu og varð hann einnig borgarstjóri næst á eftir mér. Eftir því sem ég best man fékk hann frí frá Háskólanum í febrúar 1947 fram yfir bæjarstjórnarkosningar 1950. Á sama veg fékk prófessor Magnús Jónsson, m.a. fyrir beina tilhlutan mína, frí frá háskólastörfum í 4-5 ár, til þess að gegna formennsku í Fjárhagsráði.

Þegar á þetta er litið veit ég að þið skiljið, að afstaða mín til að beita harðræði við Jón Guðjónsson er harla erfið. Það eru sannast sagt mjög fáir, sem hafa erfiðari afstöðu til þess en einmitt ég. Raunar má segja, að betra hefði verið, ef ég hefði hugleitt þetta til hlítar

fyrir og umtalslaust samþykkt, að Jón mætti fá frí út þetta kjörtímabil. Með því móti hefði ég aðeins ætlað honum sama hlut og sjálfum mér hefði verið skammtaður, og ég óskað eftir til handa flokksbræðrum mínum þegar svipað stóð á.

Ég held þessvegna, að enginn græði á því að frekar verði aðhafst í þessu máli nú um sinn. A.m.k. geri ég ekki ráð fyrir að það verði flokkslegur gróði fyrir okkur. Það er undantekningarlaus reynsla mín, að þegar við Sjálfstæðismenn höfum í hita flokkastreitunnar latið teygjast til að beita valdi okkar á þann veg, að andstæðingarnir hafa getað haldið því fram, að um misrétti eða ofbeldi hafi verið að ræða, hefur það aldrei orðið til góðs.

Ég veit, að þið eruð miklu kunnugri á Ísafirði en ég, svo að þið getið betur en ég dæmt um stjórnmalabýðingu þessa atviks vestur þar, en ég hefi svo mikla almenna reynslu af stjórnmalabafattunni, að ég veit, að það yrði okkur til ófarnaðar víðsvegar um landið, ef hægt væri að halda því fram, að ég beitti Jóni Guðjónssyni kúgun í þessu máli.

Ég hefi hér að framan aðeins talað um áhrif af þessu út á við en ekki hitt, hvort ég væri fánlegur til þess að gera það, sem ég að athuguðu máli tel rangt, og hvort þið, að athuguðu máli, viljið fara þess á leit við mig, og tel ég óþarft að fjölyrða um það.

Ég bið ykkur um að trúa því, að ég hef ekki viljað fara á bak við ykkur í málinu, og ef það er borið út, eru það algjör ósannindi. Hitt kann að vera, að þið getið með réttu talið mig hafa farið klaufalega að í afgreiðslu þess, og bið ég þá velvirðingar á því.

Með flokkskveðju,

Til Kjartans Jóhannssonar, Ásbergs Sigurðssonar,
Jóns Páls Halldórssonar, Hannesar Halldórssonar
og Matthíasar Bjarnasonar,

I s a f i r ð i.

SJÁLFSTÆÐISFÉLAG ÍSFIRÐINGA

Ísafjörður, 7. marz 1953.

Með skírskotun til samtals Hannesar Halldórssonar við þig, hæstvirtur dómsmálaráðherra, varðandi starf trygginga-
fulltrúa á Ísafirði, viljum við undirritaðir mjög eindregið
mælast til þess, að núverandi tryggingafulltrúa verði ekki
veitt lengra frá, en nú eru hartnær 2 ár frá því hann fékk frí
frá störfum, til að fara í starf bæjarstjóra.

Fari svo, sem líklegt má telja, að núverandi fulltrúi
láti af starfinu, viljum við mælast til þess, að samráð verði
haft við okkur, áður en starfið er veitt að nýju.

Með flokkskveðju,

Þórtan Jóhannsson
Asberg Sigurðsson
Jón Páll Halldórsson
Hannu Hauvörð
Magnús Þorvarðsson

Hr. dómsmálaráðherra Bjarni Benediktsson,

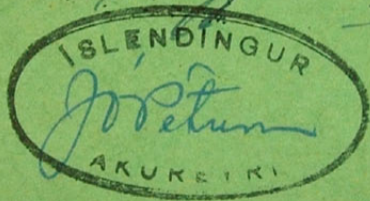
Reykjavík.

Greiðsla f. Íslending '53 kr. 40.00

+ *Búsarij*

2 -

42

Poststola Reykjavík
Postmálid

LÉGATION DE SUÈDE

friday

Kæm Tru Benediktsson -

Jag är så ledsen att jag så
besvärligt fick lov att förtvina fru-
den Christinans middag på igår 5
och fick blifvillig att vara sig laska

Eller säga adyt. Jag greps plö-
sligen av en förfärlig svindel &
med stor tvång lyckades jag undgå
ett svinn. Det var så tråkigt att
jag ställde till orka på vår bodskant
& gick mest om en tydligen lyckligt
lyckad kvad. Med många hälsningar
härifrån. Lis. Peter Perwald

ANNOUNCEMENT

Samuel LaRosa announces the removal of his offices to 32 North Main Street, Port Chester, New York, on February 20, 1953, and that as of the 1st day of March, 1953, and thereafter, will be engaged in the general practice of law with Monroe Y. Mann under the firm name of LaRosa & Mann.

SAMUEL LAROSA
MONROE Y. MANN

Telephone:
POrt Chester 5-1997

Reykjavík, 7. september 1953.

Þar sem við hjónin höfum
ekki séð okkur fætt að nota golf-
völlinn eða önnur þægindi Golfklúbbs
Reykjavíkur, viljum við hér með
segja okkur úr félaginu.

Virðingarfyllst,

Golfklúbbur Reykjavíkur,
Reykjavík.

Reykjavík, 26. júní 1953.

Til svars bréfi yðar dags. 10. júní 1953 skal tekið fram, að ég hefi rétt þau mál, sem þar er getið, við nokkra af frambjóðendum Sjálfstæðisflokksins hér í Reykjavík.

Við erum sammála um að styðja þær lagabreytingar, sem taldár eru í 1. lið bréfsins. Þá viljum við og einnig eindregið stuðla að kirkjubyggingum og framkvæmdum þeim er getur í þriðja lið.

Virðingarfyllst,

Séra Jón Auðuns,
dómprófastur,
Reykjavík.

STEFÁN JÓH. STEFÁNSSON

Reykjavík, 11. sept. 1953.

Herra ráðherra Bjarni Benediktsson,

Reykjavík.

Góði vinur.

Þar sem eg er að fara utan í fyrramálið býst eg vart við að ná fundi þínum áður. En mig langar til þess að minnast á eitt atriði við þig, er þú nú tekur við menntamálunum.

Eins og þér er kunnugt ráku Hannibal og Co. Stefán Pétursson frá Alþýðublaðinu, eftir að hann hafði starfað þar nær 20 beztu starfsár æfi sinnar, og að mínu viti innt störf sín af höndum með sóma. Hann lagði mikið á sig við blaðamenskuna, er nú kominn yfir fimmtugt, og getur því ekki tekið að sér hvaða starf sem vera skyldi. Ekki hafa þeir, er stoðu að brottrekstri Stefáns, sýnt neinn lit á því að greiða götu hans, en hann er fátækur maður og á ekki marga góðra kosta vöð. Stefán vildi

lang helzt fá starf við safn, enda er hann, að mínu
viti, sökum menntunar sinnar og góðra gáfna, sérstak-
lega vel til þess fær og fallinn. Eg mintist því á
það við fyrirrennara þinn, Björn Ólafsson, hvort þess
myndi vera kostur að Stefán fengi starf við landsbóka-
safnið. Tók hann málaleitun minni vel og af góðum
skilningi, en ekkert hafði þó getað orðið úr fram-
kvæmdum áður en Björn fór til Bandaríkjanna.

Eg mun hvetja Stefán Pétursson til þess að ná tali af
þér út af þessu máli. Þætti mér mjög mikilsvert ef
þú gætir greitt götu hans, og treysti eg þér manna
bezt til þess að taka á máli hans með skilningi og
drengskap.

Með beztu kveðjum og óskum.

Dinn einlægur

Stefán Pétursson

Borgarnesi 20. apríl 1953

B. &

Atti Frændi!

Mig langar til að biðja þig
bónar, ef gjörisk svo djörf þó þú
hafir áður gjört mér vinsamlegam
greiða, sem ég man og þakka-
-Lo er mál með velli að ungur
maður, Úlfar Þorkellsson, -nágrenni
mínn hér í Borgarnesi - nú
vélstjóri á Jökulfélli, er að reyna
að ná sér í innflutningsleyfi
þyri til frá Ameríku. Hann
hefir dregið saman þyri verðinu
og á það í dollurum, (Sömmun
hjá skattstofummi í Reykjavík.)
Hann er kúinn að sigla um
heims höfin í 15 ár í þágu lands
sins, sérlega reglusamur og á gætur
drengr, og samur sjálfstæðis maður!
Bón mín er, hvort þú vildir vera

Þvo elskulegur að heita þínum
miklu og góðu áhrifum á rétta
menn, til fjáringreiðslu, vorum
við þér afar þakklát
Úlfar sendis umsókn sína! dag.

Með vinsemi og fullu trausti
þín frændkona
Ragnhildur J. Björnsdóttir.

Reyk. 22. júní 1953!

Hr. alþingi m. Bjarni Benediktsson!

þar sem þosningarnar eru framundan, og ég hef hugsað mikið að kjósa sjálfstæðisflokkinn, er þetta í fyrsta sinn, sem ég mun kjósa, í fyrra skipulid þau og ekki, vegna þess hversu lítil vit ég hef á stjórnmálum. Þar sem ég ætla að kjósa sjálfstæðisflokkinn, þinnst mér samngjarn að þú hjálpið mér um alvinnu.

Ég vildi gjarna fá vinnu á Keflavíkurflugvelli (þráffir eða information desk, því þar er tilvegnað húsnæði með) Ég tala nokkud góða ensku, hef verið á vettlunnarskóla í Englandi.

þar sem ég er atvinnuleaus núna þá vildi ég ljúfa strax, ég þú vildur gjöra svo vel og tala

við einhverjum, sem hefur með þessa
að gæra, svo ég gæli talad við þann
á eftir.

Þú munn þvingja til yðar
á miðvikudag og vora ég að allt
hafi gengið eins og ég vora.

Virðingarfyllt
Sigrídur Sigurðard.

Stjalsgölu 67

sími 6722.

Reflavík 11. jún 1953

Hr. dómismálaráðherra:

Þú lítur að kosningum. Þér og yðar flokkur
hafið verið svo vingaarnlegir að kannast við mig
og skrifa mér fyrir hverjar kosningar og málást
til þess að ég veiti ykkur líð sinni mitt í þeim
kosningum sem framundan eru hverju sinni.

Þefi ég jafnan orðið við þeirri ósk ykkar, og
reynt að beita áhrifum mínum í þá átt að
auka velgengni ykkar í stjórnmálaþrautinni. Þenda
er það trú mín að ykkur muni farast það vel
úr hendi ef þið hafið næilegan stírk kjós enda
á bak við ykkur. Ég hefji verið ávinnubílstjóri
á Skureyri nú í seinni ár og hefji því haft gott
tækifæri til að hafa tal af fólki og kanna skoð-
anir þess í stjórnmálum og beita áhrifum mínum
eftir getu. Þón svo varð ég fyrir því óþappi að
velta bílnum mínum við að mæta öðrum bíl
á mjóum vegi til að forða árekstri og kanski stór
slisi en var svo óþappinn að hafa smakkað
lítilskattar áfengi. Ég átti afar auðvelt með að sleppa
frá þessu öllu saman, en þanst dregilegra að ganga
þreint til verks og tilkinna slisid. Þón ég hafði ekki
annad upp úr því en að það var tekin af mér blót-
prufa og eins og rétt var og reindist vera eitt pró-mill

alkóhól í blóðinu. Fyrir þettað fékk ég dóm upp á
tveggja ára ökuleifismissi og kr 200000 í sekt og máls-
kosnað. Þekkir mér þettað nokkuð þungur dómur
við fyrsta brot, þar sem aðrir bílstjórar sleppa
með sex mánaða ökuleifismissir og ca. kr100000 í
sekt. Éru það þvi vinsamleg tilmæli mín til
yðar af því ég veit að vald yðar er mikið að þér
frelsið mig frá þessum dómi og sleppið mér með
sex mánaða ökuleifismissir frá birtingu dóms-
ins en sá tími er útrunnum um næstu
mánaðarmót. Sektina og annan kosnað hefi ég
þegar greitt. Þá getum við báðir verið gladdir. Um
leið og við báðir fögnum kosningasigrir get ég
þagnað ökuskirteininu mínu líka. Ég get haft
ráð á fólksbil fyrir kosningarnar og mundi þá reyna
að smala fyrir Sjálfstæðisflokkinn ef ég hefði mín
fyrri bílstjórarettindi. Síðan ég misti rettindin
hefi ég unnið suður á Keflavíkurflugvelli en þar
gæti ég bætt aðstöð mína mikið ef ég hefði ökuskir-
teinið mitt. Með von um að þér liðsinnið mér og
við getum unnið saman áfram og þér svarið mér
í næstu viku örka ég yður og Sjálfstæðisflokknum góðs
gengis í kosningunum.

(S. P. Jónas Rafnar alþingis m. Haukur Pétursson Þringbraut 106
vantar upplýsingar um mig þekkis mig ef yður) Keflavík

1577=1953.

Æri Þóarni!

Ég lesfi mér að taka það ráð að skrifa þér þessar línur þegar en tefra þig með heimskun.

Ég vil þakka þér fyrir þá aðstoð er þú þegar hefir veitt mér í sambandi við tilraunir mínar að fá lesfi fyrir bíl, í eý þar við uppskrift varnarmálanefndar.

Þjóttaþráð hefir dæli enn veitt lesfið en af byrtörnu gerðist eý það dýrfer að granta bílim eý er hann kominn til landsins..

Samli bílim minn Austin 8 hefir undanfarið verið semrægt stöðugt í verkstæti eý hefi eý flakst til Keplaríku með ígmsum bílim er til hafa fallið eý lesjubílim. Hefir þetta skapad mikið spæmndi.

Ég geri mér fulla grein fyrir að þú munt hafa um þessar mundir í öðru eý meiri að smíast en málum sem þerr. En ef þú sér þér fort að verta mér þegar aðstoð þá veri eý þér mjög þakklatur enda hefi eý dæli í ömru hris að vanda

Dæd þyrurþam þakklæli

Oblaudnölly

Pósthólf 542,
Reykjavík, 29. apríl 1953.

Hr. Bjarni Benediktsson, dómsmálaráðherra,
Reykjavík.

Eg vil leyfa mér að vísa til samtals við yður l. þ. m. um
vörumerki Áburðarverksmiðjunnar.

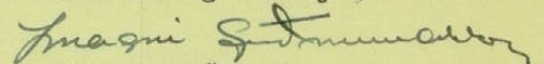
Það hefir gerzt síðan, að iðnaðarmálaráðherra hefir synjað beiðni
minni um að ógilda vörumerkið með stjórnarathöfn, og kom sú synjun mér
ekki fullkomlega á óvart. Áður en ég legg málið undir úrskurð
dómstólanna, óska ég að reyna að fá Áburðarverksmiðjuna til að hætta
við að nota nafn mitt sem vörumerki. Hefi ég í dag sent stjórn
verksmiðjunnar bréf og beið um, að málið verði borið undir atkvæði
allrar stjórnarinnar. Kæmi til greina að hverfa alveg frá nafninu "Magni"
og taka eitthvert hinna 183 nafna, sem úr var að velja, eða breyta
mynd nafnsins t.d. í latneskuna "magnus" eða "magnum", sem ekki ætti
að þurfa að valda ruglingi.

Á þetta minntist ég í samtalinu við yður. Langar mig til að
biðja yður að ræða málið við okkar menn í stjórn Áburðarverksmiðjunnar,
Ingólf Jónsson frá Helli og Pétur Gunnarsson, tilraunastjóra. Ef þeirra
fylgi fengist, ætti þetta að vera unnið, því að ég á persónulegan
kunningja í stjórninni, Jón Ívarsson, sem mun vafalaust veita mér lið.

Mér bykir leitt að þurfa að ónóða yður vegna þessa. Þó legg ég
kapp á málið, og mun afstaða yðar hafa mikil áhrif á mig.

Hið formlega bréf og beiðni til stjórnar Áburðarverksmiðjunnar
var sett í póst í morgun.

Með vinsemd og kveðju,

Magni Guðmundsson

HELGI HJÖRVAR

p.t. New York 14.mars 1953.

Hjer hefur verið tekið hjer forkunnarvel af forstöðumönnum frjettadeildar. Hef jeg átt langt samtöl við forstöðumann deildarinnar, Ther Sjædal, sem er Norðmaður.

Kæri vinur: Sjálfsgögn spurt meir, en sagt fétt sitt um

Jeg leyfi mjer, í framhaldi af því sem við höfum oftlega talað, að segja þetta við þig: Jeg fór hingað fyrirvaralítið og umtalslaust, til þess eins að geta verið hjer í næði hjá syni mínum og tengdadóttur seinustu vikunnar sem þau verða hjer. Þetta hefur farið mjög að óskum. Mjer líður ákaflega vel og þykir sem vænta má margt að sjá, en þó hef jeg ekki fallið mjög í stafi yfir neinu. Jeg hef haldið mig á tveim stöðum einkum: fátæku heimili og hjá Sameinuðu þjóðunum, og þykir hvor sá staður öðrum betri.

Þjer var það kunnugt, að mjer datt í hug, kanski helst í gremju minni, að komast að því að segja frjettir hjeðan um tíma, og þótti þó tvísýnt um ensku mína, að óreyndu. Nú með því að þú veikst einusinni orði að mjer, sem jeg tók sem eindregna hvatning í þessa átt, þá vil jeg nú bæta hjer við tvennu:

Í fyrsta lagi: Jeg mundi, þrátt fyrir ensku mína, hiklaust hafa tekið við frjettum hjeðan eftir fáa daga hjer, ef þurft hefði. Miklu auðveldara er þetta þó milli þinga, þegar fara verður eftir rituðum heimildum eingöngu hvort eð er.

./.
Í öðru lagi: Hjer fylgir brjef mitt til útvarpsstjóra. Þar eru þær skýringar sem jeg hef fram að færa.

Sem þar segir, þá veit jeg ekki betur en búið sje að stöðva fyrst um sinn sending annars manns hingað, og sje jeg ekki að mín hógværu tilmæli geti verið neinum þar heima til baga.

Hafi jeg skilið rjett þín fáu orð í vetur, þá þykir mjer líklegt að eitt slíkt orð gæti úr skorið, ef þarf. Hitt þykir mjer rjett að segja, að mjer er þetta ekki verulegt áhugamál.

1953. New York 14. Mars 1953.
Mjer hefur verið tekið hjer forkunnarvel af forstöðumönnum frjettadeildar. Hef jeg átt langt samtal við forstöðumann deildarinnar, Thor Gjesdal, sem er Norðmaður. Jeg hef að sjálfsögðu spurt meir, en sagt fátt eitt um málið.^{x)} Og við engan hjer hef jeg hreyft þessari hugmynd, nema Thor Thors einan, sem áður var þetta kunnugt. Hitt má jeg fullyrða, að rælni þessari mundi vel tekið hjer, ef henni yrði snúið í alvöru. En erindi á jeg hjer, sem jeg hef borið fram og áður gengið frá við útvarpsstjóra, þ.e. að semja nokkur útvarpserindi um störf Sameinuðu þjóðanna. Er það einkum ætlun mín að taka fyrir kjarna nokkurra hinna meiri mála og leita hjer hinna bestu heimilda og ráða hjá þeim, sem vel vita. Mjer líst heldur vel á þetta, það sem mjer hefur unnist tími til athugunar.

Jeg kom hjer ofan í mikil tíðindi og óvenjulega daga hjá S.D., og gerði þetta alla hluti nýstárlegri fyrir mjer. Ekki skildi jeg til hlítar fyr en hjer kom, hversu fáheyrrileg er sú þögula þrælmenska, sem Daði sonur minn hefur verið beittur heiman frá í starfi sínu hjer.

Með kærri kveðju

og von um að hin meiri mál gangi þjer nokkuð í vil nú á næstunni

Kelgikjowar

x) Gjesdal hefur ráðagerðir um, að halda uppi frjettum að einhverju leyti, þó að enginn maður komi að heiman.

HELGI HJÖRVAR

Til útrápsstjóra - Eftirrit

p.t. NEW YORK 14.mars 1953

Kæri vinur:

Þetta er til staðfestingar á símskeyti mínu, sendu í gær:

UTVARPSSTJORINN REYKJAVIK - TRUNADARMAL JEG OSKA FLYTJA ISLANDSFRJETTIR TVO MANUDI EFTIR ALLSHERJARTHINGI LYKUR UTVARPI KOSTNAÐARLAUST THESSU MUNDI VEL TEKID HJER BRJEF FYLGIR - HELGI HJORVAR.

Þetta efni þarf jeg ekki að skýra mjög. Jeg byggji á því sem þú sagðir mjer, að stöðvuð væri að sinni sending annars manns hingað, vegna kostnaðar. Hjer kemur ekki kostnaður til. Jeg er kominn hjer og hef far heim, þegar vill. Það vakir mest fyrir mjer að geta verið hjer nokkru lengur, en þó ekki svo lengi að sumarhitar nái mjer og geri enda á því minni. En um fjarveru mína út af fyrir sig höfum við talað það sem nægir, að jeg ætla.

Nú vakir að vísu annað fyrir mjer, sem við höfum líka talað um, þ.e. för um Íslendingabygðir hjer vestra. En jeg er ekki fremur en fyr við henni búinn í sumar, þó að sú hugmynd kynni að verða að ráði, og ekki fyr en á næsta ári. Nú vil jeg enga vjel draga að þjer nje öðrum, heldu segja þegar sem er (og það mun jeg að vísu hafa nefnt við þig), að svo gati farið, ef jeg hugsaði frekar um Kanadaför, að jeg vildi í því sambandi verða frjettamaður hjer á næsta allsherjarþingi.

En þetta er alt óháð minni ósk að þessu sinni. Vera má að jeg uni ekki hag mínum til lengdar eins vel og jeg geri nú í upphafi. En hjer er jeg sem heima í tveim stöðum: á heimili tengdadóttur minnar og sonar, og svo í Sameinuðu þjóðunum. Þar átti jeg heima um leið og jeg kom þar, eins og í Alþingi. En alt annað í þessari stóru borg get jeg látið mjer fátt um finnast, eftir minni vild og geðþekni hverja stund.

Nú ef þú vilt þiggja þetta boð mitt um tvo mánuði - svo og leyfa af þínu valdi og vinsemd fjarveru mína hjer, eins og þú mundir leyfa heima - þá bið jeg þig svara samstundis aðalefni þessa brjefs. Um nei þarf ekki fleiri orða. En já yrði að staðfesta sem skjótast með embættisbrjefi (til Ayl-en's) og óska þess jafnframt að jeg verði skráður (accredited) sem frjettamaður útvarpsins. Því að jeg vil ekki að því leyti ganga í hin sáru spor sonar míns.

Um fjarveru mína skírskota jeg til samtals okkar. Læt jeg þess jafnframt getið, í framhaldi af hinu sama samtali, að mjer hefur verið tekið framúrskarandi vel. En að sjálf-sögðu hef jeg við engan mann hreyft efni þessa brjefs hjer, - nema jeg hef ráðgast við Thor Thors, í framhaldi af brjefaskiptum við hann áður um mál frjettamannsins hjer.

Brjef þetta er að stíl og formi til gamals vinar. En inn-tak þess og efni er alvarlega meint málaleitan til embættis-mannsins, útvarpsstjórans, en honum er jeg nú farinn að treysta til alls hins besta og góðs eins. En jeg tel mig vita það rjett, að málefni þetta sje í hans höndum og engra annara nú orðið í stofnun vorri.

Með kærri kveðju

Helgi Hjörvar

Reykjavík 4/3 1953

Herra Ólafur Thors.

Ég bið velvirðingar á því að ég skuli vera að ónáða
yður með þessu brefi, en það sem þér eruð rá máður
Sjálftæðisflokkssins, sem ég hef átt borið mest traust
til, leiði ég mér sem einn óbreittur meðlimur flokkssins
að snúa mér til yður, með það sem mér liggur
þingst á hjarta. Ég er nú miðaldra maður og hef frá
því fyrsta fylgt Sjálftæðisflokknum í málum, og
ann alllangt skeið verið skráður félagi, það hefur
verið minn hjartanss samfering að stefnumál
flokksins, voru fjöðinni og hverjum einstaklingi
traustustu hornsteinar til að byggja á. Frelsi
einstaklingsins og efling einstaklingsframtaks er
það sem ég hef átt lagt mest upp úr, það er minn samfering
á allri eigi að hafa sama rétt til að bjarga sér.

En nú verð ég að jata á uppá síðkastið hefur traust mitt
og trú á flokknum, fori mjög þverrandi, vega stíð sagt.

Svo er mál með vexti að ég er launþegi, með um
þrjú þúsund kr. tekjur á mánuði, ég bý í leigu húsnæði, og
borga lítt þúsund kr. í leigu á mánuði fyrir tvö herbergi og
eldhús, sem sagt 1/3 af tekjunum fer í húsalögu.

Til að reyna að losna við þennann ogilega bagga sem
á mér hvílir, þó ég að reyna að bjótast í því að byggja mér
mitt eigið hús. Eftir langvarandi þess og reit fókst mér

s þá löd og leifi fyrir svonefndri smáttu, eftir rúmlega
 ars strit og strit tókst mér löx á fullgera grunn
 undir húsið en mið ríðist allt endanlega stöðvað. Ég er eigna
 laus maður og vinn þó af leifandi eingöngu á stóla á lán,
 skurðisaleigar séit fyrir því Dögerningur er að leggja
 nokkra krönu af kaupinu fyrir. Ég hef þar í alla banka,
 þó er alstáðar þvert mér, ég rótti um svonefnd smáttu-
 arlán i þessa en fékk það ekki, sem sagt allar bjargir
 bannaðar. Nú er mér spurn því í ösköpunum gerir
 sjálfstæðisflokkurinn ekkert til að auðvelda okkur
 sjálfbjargarviðleitunina, það er undirstöðmatriði
 efnalegs sjálfstæðis að eiga rítt eigið hús. Þvo samfrétti
 ég það að ráðherra sjálfstæðisflokkurinn hafi bannað
 böntum að lána nokkurum eirir til húsa. Hvað get ég
 gert, ég reikna ekki með að fá meitt af þessum 16 milljónum sem
 okkurinn mun vera að lána til smáttuá, þó þrökkva skammt
 handa öllum, sem sagt hundruð manna eiga aungva ösk
 keitari en þá að verða efnalega sjálfstæðir, slita séit út fyrir
 aldur fram, allt í sama tilgangi, en þá er það flokkurinn
 þeirra, sjálfstæðisflokkurinn sem setur þeim stólinn fyrir
 dinnar. Það er ekki á röktum reist þegar sagt er að peningal séu ekki
 til, það vill svo vel til að flokksbróðir minn sé sem leigir mér
 í búðina er kaupsiðustunnaðin, og ég hef þann eigin orð fyrir
 því að hann fái alltaf lán til reksturs síns í böntum. Ég
 öfundast ekki mannum, mér finnst það ekki nema
 sjálfsagt og ágott að hann fái lán til starfsemi sinnar.

um þetta onöskunni, því þetta orðlæti. Af hverju er ég
 að skrifa þetta bréf, það er ekki þotunart bréf, en það er
 góðlátlegt viðvörðunart bréf, skrifað af góðum hug, ég get
 sagt það strax að ég er að missa trúna á Sjálfstæðisflokkinn,
 ég vent að segja það, því miður að með virðist kommúnistar
 eða sósíalistar fylgja þeirri stefnu í þessum málum sem
 er mér mest í lag. Kosningar eru nú fyrir dimum, ég
 hefði þó þess spennu að Sjálfstæðisflokkurinn breytti
 stefnu í þessum máli, en það hefur ekki orðið, en ég hefði
 tekið ákvörðun, ég og mín fjölskiðla mun hefja sósíalista
 viðmæstu kosningar, ég mun einnig hvetja aðra sem ég
 þekki til þins sama. Þegar á flokkurinn máður hefur
 freyst, bregst manni á örlagastund, er máður eteki
 skuldbundinn honum lengur. Ég hélt lengst affegar
 talað var um einstaklingsframtakið, væri átt við alla,
 en efteki eingöngu nokkra stórrika. Kanski á flokkurinn
 eftir að breyta um stefnu, og berjast fyrir allt einstaklings
 framtak, kanski liggja leiðir okkar frá affur rann,
 en eins og nú þorft hljótum við að skilja

J. B.

Reykjavik, den 23. juni 1953.

Kære Bjarni,

Vor socialminister Poul Sørensen, der er det danske konservative partis mangeårige organisator, kommer her til nordisk socialministermøde den 16. juli, og jeg vil derfor spørge, om du vil komme her til en herremiddag den 17. juli kl. 7³⁰ for at træffe ham.

*De venligste
hilsnes
Din hengivne
Boris*

H.E.
hr. udenrigsminister
Bjarni Benediktsson,
Reykjavik.

KRISTJÁN EINARSSON

SMÁRAGÖTU 3

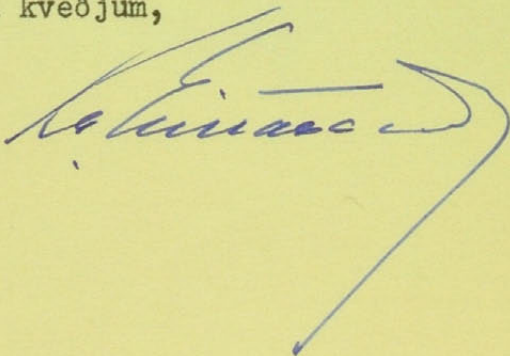
REYKJAVÍK

18. maí 1953.

Hr. utanríkisráðherra
Bjarni Benediktsson,
Reykjavík.

Ræðismaður Íslands í Sao Paulo,
Brazilíu, hr. Finn B. Arnesen, sendi með
m/v. "Arnarfell", sem var að koma þaðan,
meðlagðan vindlakassa, sem hann bað mig
að afhenda þér.

Með bestu kveðjum,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Kristján Einarsson', with a long, sweeping flourish extending to the right and then curving downwards.

LÁRUS JÓHANNESSON

HÆSTARÉTTARLÖGMAÐUR

Símar: 4314 - 3294. Símnafni Lárus

REYKJAVÍK,
(Suðurgötu 4)

20. maí 1953

LJ/GJ

Herra dómsmálaráðherra
Bjarni Benediktsson,
R e y k j a v í k .

Kæri Bjarni minn!

Áður en ég fór austur til kosninga síðast var eitt vandamál, sem verið hefir í þínum höndum, sem ég þurfti að gera grein fyrir við kjósendur mína. Það var bótakrafa sú, sem þeir hafa gert fyrir tapaðan fiskiafla, vegna þess að Bretar og síðar Bandaríkjamenn lokuðu miðunum fyrir austan Seyðisfjörð og höfninni svo að þeir komust ekki á mið sín nema að litlu leyti. Þú sagðir mér það, að ekki væri hægt að halda kröfunni fram á diplomatiskan hátt, en lofaðir jafnframt, að ef við leggjum kröfuna fyrir dómstólana hér, að því er tekur til þess tímabils, sem hvernd Bandaríkjahers stóð yfir, þá skyldir þú gefa mér gjafsókn í málinu, ekki bera fyrir þig fyrningu og ekki rukka inn málskostnað hjá Seyðfirðingum, þó að ég tapi málinu.

Vegna þinganna minna og ýmissra annara hluta hefir þetta nú dregist úr hömlum, en nú hefi ég fengið bréf frá Seyðfirðingum, frá útgerðar- og sjómönnum, þar sem þeir fara fram á, að þessi leið verði reynd og biðja mig um að flytja málið fyrir sig.

Eg vil því með þessu bréfi, aðeins rifja upp þetta samtal, þó langt sé um liðið, en sendi formlega beiðni til Ráðuneytisins um gjafsóknina.

Þinn einlegur,

Lárus Jóhannesson

Reykjavík, 1. september 1953.

Utanríkisráðherra, hr. Bjarni Benediktsson.

Kæri ráðherra.

Hefði svo farið, að eg hefði sótt til yðar ráðuna, sem þér senduð mér fyrir skömmu, samkvæmt ósk minni, ætlaði eg að rétta yður hendi og frambera þakklæti, sem eg skulda. En nota nú í þess stað þessar línur til að tjá yður mínar beztu þakkir fyrir styrkinn til Einingar, fyrir alla yðar ágætu framkomu í sambandi norræna bindindisþingið, og svo fyrir fjárstyrk til utanfarar minnar til Parísar í fyrra haust, en af þeirri ferð er eg búinn að hafa mikið gagn, svo að í þessu tilfelli er alls ekki "gleymt þegar gleipt er."

Styrkurinn til Einingar kemur sér mjög vel, en það er einlæg ósk mín að geta unnið eitthvert gagn, ekki aðeins bindindismálinu, heldur engu síður þeim menningarmálum, sem eg tel varða mestu og heill hverrar þjóðar grundvallast á fyrst og fremst.

Eg endurtek mínar beztu þakkir.

Virðingarfyllst,

Pétur Sigurðsson

*With the Compliments
of the Icelandic Legation.*

17 BUCKINGHAM GATE S.W.1.
VICTORIA 5337-8.

, 26. okt. 1953.

hefi tekið við L 10-14-9 hjá sendiráði
Íslands í London vegna innkaupa fyrir
frú Sigríði Björnsdóttur

London, hinn 29. ág. 1953

Ólaf Bjarnadóttir

vegna Bjarna
Benediktssonar, dómsmálaráðh.

sér að skýra hinu háa

Óni herra dómsmálaráðherra

ö innt af hendi L10-14-9d.

d., hefur verið ferð

ngi 3. ársfjórðungs þessa

greiðslunni verður

ningnum.

Ólaf Bjarnadóttir

Utarríkisráðuneytið,
Reykjavík.

15

Icelandic Legation
11, Buckingham Gate
London, S.W.1.

TELEPHONE: VICTORIA 5337-8

Hjer með viðurkennist, að jeg
hefi tekið við £ 10-14-9 hjá sendiráði
Íslands í London vegna innkaupa fyrir
frú Sigríði Björnsdóttur

London, hinn 29. ág. 1953

Olóf Bjarnadóttir

Benediktssonar, dómsmálaráðherra

, 26. okt. 1953.

a vegna Bjarna
Benediktssonar, dómsmálaráðh.

sér að skýra hinu háa
Öni herra dómsmálaráðherra
ö innt af hendi £10-14-9d.

d., hefur verið færð
angi 3. ársfjórðungs þessa

greiðslunni verður
ningnum.

Agnes M. Jonsson

Utanríkisráðuneytið,
Reykjavík.

Samrit til Bjarna Benediktssonar, dómsmálaráðherra

Ref: 1.R.3.

3 samrit

, 26. okt. 1953.

17 BUCKINGHAM GATE S.W.
VICTORIA S.W.1

Nr. 832
Greiðsla vegna Bjarna
Benediktssonar, dómsmálaráðh.

Sendiráðið leyfir sér að skýre hinu háa
ráðuneyti frá, að samkvæmt beiðni herra dómsmálaráðherra
Bjarna Benediktssonar hefur það innt af hendi £10-14-9d.
greiðslu vegna ráðherrans.

Upphæðin, £10-14-9d., hefur verið færð
ríkisjóði til gjalda á reikningi 3. ársfjórðungs þessa
árs.

Viðurkenning fyrir greiðslunni verður
send heim með ársfjórðungsreikningnum.

Agnes M. Jónsson

Utanríkisráðuneytið,
Reykjavík.

25. marz 1953.

Herra forstjóri
Hannes Halldórsson,
Ísafirði.

Kæri vinur,

Eg sendi þér hér með afrit af bréfi, sem ég hefi skrifað til ykkar félaganna út af bréfi ykkar til mín á dögunum. Eg veit af viðtölum við þig og frásögn Sigurðar Bjarnasonar, að ykkur, og þá ekki síst þér, þykir illa á málunum haldið af mér að þessu sinni. Eg játa fúslega, að málið hefir vafist fyrir mér, en ég vona samt að eftir lestur bréfs míns skiljir þú betur en áður afstöðu mína. A.m.k. vona ég að þú látir ekki óánægju út af þessu atviki verða til þess að draga úr þínum ódrepani dugnaði og áhuga fyrir málefnum flokksins. Ef þér finnst að eitthvað skorti á verðleika af minni hálfu fyrir frammi-
stöðuna í málinu, bið ég þig samt að minnast gamals og góðs samstarfs og langrar vináttu og láta þetta ekki verða okkur til sundurþykkis eða til þess að slákað sé á baráttunni fyrir hinum góða málstað.

Eg vonast til þess að sjá þig á landsfundinum og óska þér og þínu fólki alls góðs.

Með bestu kveðjum,
þinn einlægur vinur,

Flóllum Dyravíurt 23. / 11. '63

Leiðræði herra, dvíngsmálaráðherra

Nýverið las ég í Tímanum, líklykilega
þvar um skipun nefndar til leiðar úrreda hinna
á síðnandi umferðarhlisa jaraldursins. Þá,
nefnarskipun sem orðin er annar jaraldurinn
frá, sem virðist í aðalatriðum orsaka sönn
stórlega dímels náðarkinna. Nú þinn
líkur þannig til, að djöfullinn glokkir enn
rosalegar en nokkru sinni fyrir því
að nafá langleidis náð meiri hlusa stjórna-
lauska gudsvikis yfir til sin. Þó þeim nýje
líma hefur þjóð vor sofið yfir sofan óli kirk-
ju og kennimennsku kennar. Þó því lína stóra
akríði byggist sú andlausa bólvun er að okkur
sleojar svo til öllum þjóðum fremur.

Verði svo ekki kirkjan umskorin stórlega á
mestu líu árum líggja ekki ánnar afrek
þyris landi voru en að sökna að meira eða
minna leisi í sjó; að löngu orðaði þyrisögn
nokkurra skélda vorra og sjánda.

Þrá Guðs hendu & þer mannum að velje
í milli bólvunarinnar og blessunar m. ö. ö.
lugginner og sannleikans. Þó lír þeim nóllum
höfum við l. d. meðhöndlad mannum gesuna
krísl þannig að þúa til lír þonum viðbóter

Ógud, munda okkur að smíða og beilla til
unn hjálp í viðtögun um eilífu alla, að
mætur þessari ^{þar} örurvisi skilið. Sjálfur
sagðist Jesús koma af þess, sem líkast til
að kirkjan hafi gleimt að fullu. En fyrir
þjórukin árum er hann samt kominn
spillifandi og útgenginn af eivimótakiinni
í persónu dr. Helga Péturs, forandi stór-
umbættan sáunnleiksanna, í sama skil
og Jesús á jarði á sínum tíma, sá mikli
spekimála hluti Helga þessur verid hundsaður
og fyrirtilinn er jafngildir versta segund
krossfestinger döms, sem svo með engu móti
gelur farid fram hjá Jesu krossi sjálfum.

þarf þvi engin að undrast nið sívaxandi
myrkur yfir öllum segund, andlegra sem
líkamlegra, krabbameins ála.

þóð lokum langar mig að mállest
til að þetta mas mitt verði lalið garge
þangad sem það raunverulega á heima,
til kirkjuráðs, er atti þá heldur ekki
allskostar að koma þvi að övöru.

Med alvör hveðjum og árnáðar óskum.
Stefán Guðmundsson.

Laugavahi, 30. nóv. 1953.

Köri herra ráðherra.

Ég þakki nauðsynlega að fela
við ylös um daginn, en þat mistök.
Þetta þakki fyrir komuna hingað
1. nóv. Komu yðar vakhi almennu
'andgju metal okkar he' systva.
Vegna þess hvernig sveitaskólarnir eru
setti verðum við oft útbændu með
eitt og annað.

Mitt aðal áhyggjuefni er skólakúsi,
sem þann. Í þekjunni er pappi
ni að verða sex ára gamall og þrátt
fyrir gáða hindur (bikun) er hann
foorn að leka og þá skiljið að þat er
erlitt ni á dögum að vera í leku
Skólakúsi, en íet að kosta mikku til

þar er þetta á ekki á standi.
Hins vegar sýnist mér fjór. í fró.
Vega svo lág, at hin sé varla líf
skiptanna, en þó eru um hana
allis hvarð- og gagnfróðaskólar.
Þá er annat, sem okkur kemur
mjög illa en það er hve lengi
dreyt at afgæra skipi: hvi og
greida þat, sem ríkissjóði heit at
greida í þúsambandi.

Þi þekktuð alla ríðitika
ríkisshj. og þessingis í þessu efri
og veit vel, at þrátt fyrir það
ríkislekjor hekkur ekkert af
sinne athi allum kröfum.

þrátt fyrir það langaði mig
að þala við yður nokkvaort og
mun ég gæta lífsans til þess
síðast í þessari viku.

Mit bestu kveðju.

Lindingsfullst.
Bjarni Bjarnson.

HANNES KJARTANSSON

50 BROAD STREET, ROOM 720

NEW YORK 4, N. Y.

TEL. WHITEHALL 4-3784

September 21, 1953

Dear Bjarni:

Many thanks for your letter of August 15th.

Unfortunately, it does not look as though I will be able to make a trip to Iceland this year. I had hoped to go some time during the summer, but was prevented from going because of personal reasons.

I, as well as everybody here, were very surprised to hear of the appointment of the new Foreign Minister. It indeed looks very strange that a man without knowledge or experience in these matters should be appointed to such an important post. It is to be hoped that he will benefit from your experience in these matters and excellent guidance although because of political reasons it looks doubtful that he will accept your counsel.

I hope at least that the Icelandic voters will not be very pleased with a party that has made such an important cabinet post a political football.

I once again wish to repeat that if there is anything I can do for you or your wife here I shall be only too pleased to do so and hope you will not hesitate to let me know.

With best regards from Elin and myself to you and your wife,

Honorable Minister of Justice
Bjarni Benediktsson
Reykjavik, Iceland

Hannes Kjartansson
Jennie Smith

HANNES KJARTANSSON

50 BROAD STREET, ROOM 720

NEW YORK 4, N. Y.

TEL. WHITEHALL 4-3784

October 27, 1953

Dear Bjarni:

I am enclosing herewith copy of letter to Johann Hafstein which is self-explanatory.

You had a credit balance with me of \$63.40 and therefore, you now owe me \$236.60 which you may pay at your convenience.

I hardly have to repeat that if there is anything you need to have done here, I shall be only too glad to do so.

With best regards from Elin and myself to you and Sigridur,

*Elin and
Hannes*

Mr. Bjarni Benediktsson
Minister of Justice
Reykjavik, Iceland

HANNES KJARTANSSON

50 BROAD STREET, ROOM 720

NEW YORK 4, N. Y.

TEL. WHITEHALL 4-3784

October 27, 1953

SPECIAL DELIVERY

Mr. Johann Hafstein
Shelburne Hotel
Lexington Ave. & 37th St.
New York, N .Y.

Dear Johann:

With reference to our conversation of yesterday, I am enclosing herewith my check No. 4975 in the amount of \$300.00 on behalf of Mr. Bjarni Benediktsson.

With best regards,

Landssíminn

SÍMSKEYTI

Eyðublað nr. 1 d.

= BJARNI BENEDIKTSSON

UTANRIKISMALARADHERRA RVIK

Móttakið

9 47 11 JUN 53
48

Athugasemdir símaþjóna

Símanúmer ritsímans:
6411: Varðstjórinn, fyrirspurnum
um símskeyti svarað

LANDSSÍMI ÍSLANDS

Símanúmer ritsímans:
1020: Afgreiðslan,
tekið á móti símskeytum

* EKKJUFELL 14/41 18/17 W 11 0900

Mótt. af

= ÞAKKA GÖÐAR UPPLYSINGAR VIL EKKI AD BIRT SE NEITT
UR BREFINU = HELGI GISLASON * * *

Helgobekur. 22/5 1953.

Góði félagi.

Fótker þinni viðast.

Sendi þei með bréf um Paul Lophoniason
þeifi skrifad og latid dreifa í flest heimidi
þei í Norðri- Múlaeyðu. Ég hef sett X (kross)
framan við nokkur atnid í þeifi þessu og
undirskripad þau nokkra reiningar. Langar
mig líb ad fá upplýsingar þjá ykkur um
þessi skrif Pauls, eða þau atnid um og hef
krossad við, þurrnig þið myndad vara þeinn
þið íg þið ef þiú gætu reunda mið um
þyrt þau skrifningar um þið heljod atkilegar
(Sendid mið af þu bréf Pauls) og ^{þið krossaðu} ~~þið krossaðu~~ Helgi Guðlaug

A f r i t

Reykjavík, í Febr. 1953.

Kæri vin.

Nú er slitið síðasta Alþingi þessa kjörtímabils og í vor ber að kjósa. Verður líklega kosið 28. júní eða 4. júlí og þá til fjögurra ára. All margir hafa í bréfum til okkar Halldórs óskað eftir því að við yrðum aftur í kjöri, og höfum við ákveðið að gera það og verða þá í sömu röð og síðast. Vegna annríkis okkar beggja höfum við ekki getað komið eins oft til ykkar og við hefðum óskað, og ég hef ekki heldur getað skrifað ykkur, því bæði hefur verið lítið að skrifa um og líka lítill tími til að skrifa.

Nú þykir mér þó hlýða að skrifa ykkur, og þá fyrst og fremst til þess að gera ykkur ljósari grein fyrir afskiptum okkar Halldórs af ýmsum málum er snerta ykkur, því mín reynsla er sú, að þegar stjórnartaumarnir eru í höndum sambræðsluflokka, þá séu margir, sem taka eins mikið tillit til mannanna og flokkanna, og kom það síðast og gleggst í ljós í forsetakosningunum í vor.

Eg vil þá fyrst benda ykkur á það að þegar Halldór kom á þing, réði ég því að hann var settur í fjárveitinganefnd. Hún er sú nefnd á þingi, sem hefur lang mest starf, og ég vissi að Halldór var starfsamur og taldi ekki eftir sér að vinna. Fjárveitinganefnd ræðu lang mestu um fjárlögin. Tillögur hennar eru yfirleitt samþykktar en tilbúgur sem aðrir koma með drepnar. Síðan hefur Halldór ávalt verið í fjárveitinganefnd, og haldið þar á málstað kjördæmisins. Honum hefur tekist það þannig að ca. 23 milljónum, sem Alþingi hefur veitt til brúargerða, hafa milli 1/8 og 1/7 hluti farið til Norður-Múlasýslu, og árlega hefur N.-Múlasýsla verið ein af þeim sýslum, sem fengið hefur hvað mest af því sem veitt hefur verið til vega. Sumir segja að við höfum beitt

Önnur kjördæmi ranglæti, og söslað til okkar það sem öðrum bar. Um þetta má alltaf deila. Það er nokkuð óákveðinn máliverði, sem segir hvar brúarþörfin og vegarþörfin sé mest, en fjárveitingarnar sýna að fjárveitinganefndin hefur talið að hún væri einna mest í Norður-Múlasýslu og það er Halldór, sem hefur komið þeirri skoðun þar inn. Tungan hefur nú ekki enn mikið að segja af vegagerð, og þó hafa aðstæður allar batnað. Og í fyrria komst vegurinn milli veganna í sýsluvegatölu, svo og afleggjari í Gunnhildargerði og má með vissu þakka hvortveggja okkur Halldóri. Lítið fé fæst nú í þessa vegi, sem aðra, en í sumar ætti þó að verða fært að fundarhúsinu, þó kannske aftur þurfi að taka lán, til þess á ná því marki.

Síamálin eru nú á leiðinni í höfn og þó eftir enn. Í því sambandi er vert að minnast að sjálfstæðisþingmennirnir drápu frumvarp okkar Berhalds um síamálin, en það var tilraun til að leysa málið í föstu kerfi á 10 árum. Þegar búið var að því, byrjaði eg allra manna fyrstur á lántökum til að koma símalagningunum áfram og hef gert það síðan með góum árangri, og nú notar Eysteinn, Karl, Gísli Guðm. og Jón Pálmason sömu aðferðina í kjördæmum sínum. Enn er ekki ráðið hvað lagt verður í N.M. í sumar, en líklega verður nú upp Jökuldalur hafður nr. 1 hvað sem svo kemur næst.

Mér er sagt að sumir sjálfstæðismennirnir í Tungunni hafi verið svo sjálfstæðir að þeir hafi ekki vilja fá neitt samband né áhrif frá öðrum gegnum síma, og því staðið á móti því að sími yrði lagður um hreppinn. Þetta mun breytt nú, en þó líklega ekki svo að atkvæði falli á aðra en sjálfstæðismenn. Annars var nú ekki athafnafrelsisþrá manna hjá flokknum sem mest hefur talað um athafnafrelsi, meira en það, að samþykkja lög um það með kommu í vetur, að enginn má keyra bíl í Reykjavík í atvinnuskini, nema með leyfi bæjarstjórnar.

Ekki þarf ég að minna á afskipti mín af harðindunum, þau munu öllum kunn. En það mega kjósendur mínir vita, að þann vetur leið mér oft illa. Þá svaf ég oft ekki fyrir áhyggjum, bæði yfir því hvernig eg nú fengi hey, og því hvort ég ætti að senda næst, því að á 22 staði þurfti að senda, og allir töldu sig þurfa að fá hey strax. Jafnframt þurfti stöðugt að hafa vakandi auga með að nægur fóðurbætir væri til í landinu.

Talið var að allt hefði bjargast, en ég veit nú að það ~~gerði~~ gerði það ekki. Það hefi ég séð á skuldasöfnuninni síðan, og innlegginu. Við Eysteinn Jónsson gengumst þá fyrir hallærislánunum. Aldrei máttu þau þó koma til umræðu á Alþingi, því þá var líklegra að þau yrðu feld. Er ráðherrarnir allir urðu með þeim og þannig komust þau áfram. Eg fullyrði að afskipti okkar Halldórs og sérstaklega mín í þessum málum hafa orðið heilladrjúg fyrir Héraðið.

Í milli 10-20 ár hafa verið greiddir uppeldisstyrkir á lömb, sem sett hafa verið á í stað fjár, sem drepist hefur úr pestunum. Á ásett lömb 1950 komst hann upp í 70 kr. á lamb, og þá var hann líka fyrst veittur búleysingjum. Eftir að hafa kynnt mér allrækilega bæði skuldir manna og bústofn, sá ég að hallærislánin myndu ekki hrökkva til að koma búunum aftur upp. Fór ég því að athuga hvað helst væri hægt að gera. Eftir að hafa hugsað það nokkuð, fór maður að athuga að fá uppeldisstyrkina hækkaða. Sumir héldur að þeir myndu öllu bjarga. Mér var ávalt ljóst að svo var ekki. Eg sá fé hafa fækkað nærri eins hjá tveim bændum, öðrum, sem hafði haft garnaveikina í fénu og hinum sem ekki hafði enn fengið hana í fé sitt. Fjöldi af slíkum dæmum sá ég umállt héraðið. Uppeldisstyrkirnar gátu ekki hjálpað þeim, sem ekki höfðu fengið garnaveikina og þeir virtust sumir eins illa farnir og hinir. Eftir að mér varð þetta ljóst fór ég að athuga möguleika til þess að geta útvegað hreppsnefnd-

unum lán, svo þær gætu lánað bændum svo þeir þyrftu ekki að láta gimbrarlömbin upp í ársviðskiftin, heldur gætu sett gimbrarnar á. Allir bankar hér tóku slíkum lántækum fálega mjög, en þó fór svo að Búnaðarbankinn lofaði að lána Kaupfélögunum til eins árs svo þeir þyrftu ekki að gnaga eftir lömbunum, heldur gætu lánað þeim. Þetta var þó bundið því skilyrði að kaupfélagið ábirgðist að næg hey væri hjá þeim er lambalán fengu. Eftir að ég var búinn að fá þetta svar, brá ég mér austur og hitti marga kaupfélagsstjóra og vildu þeir allir verða millimenn, og láta lánin ganga gegnum kaupfélögin. Eg skrifað þá bréf mitt frá 29/9 og sagði ykkur frá hugmynd minni, en fáir svöruðu. Uppeldisstyrkurinn var ákveðinn 150 kr. á lamb, og reglur um hann rýmkaðar mjög. Í Tunguna fór 61.500 kr. á ásett lömb 1951. Og K.H. fékk $\frac{1}{2}$ milljón króna lán til þess að geta lánað. Afleiðing þessa er, að nú vaxa upp í Múlasýslum heldur fleira en helmingi fleiri gemlingar en þar hafa verið fóðraðir vetrarlangt áður. Með þessu hef ég viljað reyna að flýta fyrir að fé kæmist upp aftur, og fjáhagur manna rétti við. Og með þessu vil ég þá líka hafa sýnt það að ég læt mér ant um mína kjósendur, og efa að ég hefði gert það betur, þó ég hefði búið einhvers staðar á Héraði t.d. Egilsstöðum eða Heykollstöðum. Hitt er svo annað mál, hvers virði sú aðstoð er sem ég tæl mig hafa veitt og hvort ekki hefði verið eins gott að láta féð falla, eins og hjálpa, og að fækka í haust, eins og að fá lán til að fjölga fénu aftur. Um það má deila, en því fór ég í þetta að ég taldi það betra, en engir kjósendur höfðu þó beðið mig að taka hér til hendi. En það þykir mér einatt best að geta greitt götu manna án þess að þeir þurfi að biðja um það.

Eins og æfinlega koma flokkslistar til í vor. Kjósendur skiftast í flokka. Oft hafa menn óljóst áttað sig á því sem millflokka ber. Það má segja að það sé þetta m.a.

Sjálfstæðisflokkurinn vill haga löggjöfinni svo að gjöldin hvíli sem jafnast á mönnum og einstaklingurinn hafi sem mest ráðrúm til að græða, og verða stóreignamaður margra milljóneri. (Ekki hækka tekjuskatt, heldur tolla, ekki eftirlit með verði á vörum, né höft og verðlagseftirlit o.s.frv. Styrkja stórútgætur, stóriðnað og hlúa að kaupstöðum).

Framsóknarflokkurinn vill láta gjöldin hvíla á mönnum eftir getu, því meiri sem tekjurnar eru hærri. Hann vill láta heildina reka eða hafa strangt eftirlit með stóriðju fyrirtækjum, svo stórgróðinn safnist ekki á hendur fárra heldur verði allra eign. Hann vill því efla samvinnu á öllum sviðum. Hann vill efla sveitirnar og ef mögulegt er fá fólksstrauminn til þess að flytja aftur í sveitirnar, og til þess vill hann reyna að skapa þá löfsmöguleika í sveitum að lífið þar sé síst erfiðara en í kaupstöðum.

Nú veit ég vel að margir menn sem ekki vilja t.d. láta safna öllum togaraflotanum í Reykjavík, kjósa sjálfstæðið, og athuga ekki eða trúá ekki, að þeir geri slíkt. Og þannig má margt nefna. Menn hafa sagt við mig að þeir treysti mér til að vera með þessu eða hinu, eða standa móti þessu eða hinu, en kjósa svo menn til að vera á móti því sem þeir þó vilja að gert sé. Þessir menn eru ekki búnir að finna sjálfa sig. En þeir komast á rétta leið úr villu sinni. Annars er vaninn sterkt afl, og þarf mikinn kraft til að brjóta hann. Ungur piltur eða stúlka þarf óvenju mikið sjálfstæði til þess að kjósa öðruvísi en venjan er af heimilsfólkinu. En það er víst að það kemur að því að sveitafólk þekkir sinn flokk.

Annars er það nú svo að þegar samstjórn af tveim eða fleiri flokkum stjórnar, þá sjást aldrei hreinar línur. Öll mál eru afgreidd með máli, og stefna sést engin. Við fengum nokkra togara flutta út um land, þeir fengu bátagjaldeyri, við náðum fé í Búnaðarbankann, en urðum jafnframt að auka aðstreymið að

Reykjavík með meira fé fest í byggingar þar o.s.lfrv. Mörgum finnst að litlu skifti um flokka, þegar flokksstjórn getur ekki stjórnað. Aðrir vilja kjósa menn en ekki flokka, og kom það best fram í forsetakosningunum í sumar. Engin áhrif ætla ég að reyna að hafa á þetta. En alla þá, sem fylgja okkur Halldóri vil ég biðja um að kjósa í vor en vera ekki heima. Þegar kosið verður næst eftir kosningarnar í vor verð ég 70 ára, ef ég lifi. Þá verð ég orðinn gamall. Það er því í síðasta sinn, sem é bið mig fram í vor. Eg tel mig hafa reynt að greiða það götu minna kjósenda, að ég vil biðja þá að greiða nú götu mína. Mer mundi falla illa, ef ég yrði í síðasta sinn kosinn með minnkandi atkvæðamagni, og bið því alla þá, er okkur Halldóri fylgja að sækja og kjósa.

Eg sý ykkur alltaf á framboðsgundi í vor, og vera má að ég geti hitt einhverja þess utan.

Kær kveðja

(sign) Páll Zóphaniásson